



# Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS  
NILO JÄÄSKINEN  
14 päivänä huhtikuuta 2015<sup>1</sup>

**Asia C-207/14**

**Hotel Sava Rogaška, gostinstvo, turizem in storitve, d.o.o.  
vastaan  
Slovenian valtio**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Vrhovno sodišče (Slovenia))

Lainsäädännön lähentäminen — Direktiivi 2009/54 — 8 artiklan 2 kohta — Liite I — Käsite ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi” — Tulkintaperusteet

## I Johdanto

1. Termisten lähdevesien kulutus yleistyi 1800-luvun kuluessa, kun pulloitettua vettä alkoi tulla myyntiin sosiaalisen ja kulttuurisen kehityksen myötä. Perrier-merkkisen luontaisen kivennäisveden lähteen ensimmäisessä mainoksessa viitattiin konseptiin ”pöytävesien ykkönen” (princesse des eaux de table). Unionin oikeudessa luontaisia kivennäisvesiä koskevat puitesäännöt ovat osa tavoitetta vakiinnuttaa ja varmistaa tavaroiden vapaa liikkuvuus niin, että painopiste on erityisesti kuluttajien suojelussa.

2. Tätä taustaa vasten käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö koskee direktiivin 2009/54/EY<sup>2</sup> 8 artiklan 2 kohdan mukaisen käsitteen ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi” tulkintaa. Mainitulla direktiivillä on kodifioitu ja korvattu direktiivi 80/777/ETY,<sup>3</sup> joka oli ensimmäinen direktiivi, jolla unionin oikeudessa säännellään pulloitetun mineraaliveden markkinoiden problematiikkaa. Direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdan mukaan on erityisesti kielletty yhden ja saman lähteen veden markkinointi useammalla kuin yhdellä kaupanimityksellä.

3. Pääasiassa asianosaisia ovat siis yritys Hotel Sava Rogaška, gostinstvo, turizem in storitve, d.o.o. (jäljempänä HSR) sekä Slovenian valtio, jota edustaa Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (maatalous- ja ympäristöministeriö, jäljempänä ministeriö), ja siinä on kyse siitä, että ministeriö kieltäytyi myöntämästä HSR:n hyväksi ”luontaisen kivennäisveden” nimitystä. Kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, pääasiassa kyseessä oleva epäminen perustuu siihen, että samasta pohjavesikerrostumasta johdetaan vettä kahteen ulostulopaikkaan, joihin kuuluu ulostulopaikka, jonka osalta HSR:lle on jo myönnetty käyttöoikeus. Toisesta ulostulopaikasta otettava vesi on jo tunnustettu erityisellä nimityksellä Sloveniassa, missä vettä markkinoidaan lainmukaisesti tällä nimityksellä.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Luontaisten kivennäisvesien hyödyntämisestä ja markkinoille saattamisesta 18.6.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EUVL L 164, s. 45, oikaisu EUVL 2014, L 306, s. 8).

3 — Luontaisten kivennäisvesien hyödyntämistä ja markkinoille saattamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 15.7.1980 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 229, s. 1).

4. Käsiteltävä asia, joka liittyy kiinteästi melko teknisiin käsitteisiin ja paljastaa tulkintavaikeuden, joka perustuu yhtäältä kivennäisveden objektiivisia ominaisuuksia koskevien perusteiden ja toisaalta sen ulostulopaikan hydrologista rakennetta koskevien perusteiden väliseen painotukseen, antaa unionin tuomioistuimelle tilaisuuden lausua ensimmäistä kertaa direktiivin 2009/54 tulkinnasta sen tavoitteiden ja sen antamiseen johtaneiden arvojen selvittämiseksi.

## II Asiaa koskevat oikeussäännöt

### A Unionin oikeus

5. Direktiivin 2009/54 johdanto-osan viidennessä ja yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) Kaikkien luontaisia kivennäisvesiä koskevien säännösten ensisijaisena tarkoituksena olisi oltava kuluttajien terveyden suojeleminen, kuluttajien harhaanjohtamisen estäminen ja rehellisen kaupankäynnin varmistaminen.

--

(9) Luontaisen kivennäisveden analyttistä koostumusta koskevan maininnan sisällyttämisen merkintöihin olisi kuluttajien tiedonsaannin varmistamiseksi oltava pakollista.”

6. Saman direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi koskee jäsenvaltioiden maaperästä saatua vettä, jonka tämän jäsenvaltion vastuussa oleva viranomainen tunnustaa liitteessä I olevan I jakson säännökset täyttäväksi luontaiseksi kivennäisvedeksi.”

7. Direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdassa täsmennetään seuraavaa:

”Yhden ja saman lähteen luontaisen kivennäisveden markkinointi useammalla kuin yhdellä kauppanimityksellä on kiellettyä.”

8. Direktiivin 2009/54 liitteessä I olevaan I jaksoon, jonka otsikko on ”Määritelmä”, sisältyy seuraavat alakohdat:

”1. ’Luontaisella kivennäisvedellä’ tarkoitetaan 5 artiklan mukaista mikrobiologisesti terveellistä vettä, jonka alkuperä on maanalainen vesikerrostuma tai -varasto ja joka tulee esille lähteestä, josta sitä otetaan yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta.

Luontainen kivennäisvesi on selvästi erotettavissa tavallisesta juomavedestä:

a) ominaispiirteistään, kuten kivennäisainepitoisuus, hivenainepitoisuus tai muut aineosat, ja joskus tietyistä vaikutuksistaan,

b) alkuperäisestä puhtaudestaan,

kummankin ominaisuuden pysyessä veden maanalaisuuden takia ennallaan --

--

3. Luontaisen kivennäisveden koostumuksen, lämpötilan ja muiden olennaisten ominaisuuksien on pysyttävä vakioina luontaisten vaihtelujen puitteissa; niihin eivät saa vaikuttaa etenkin mahdolliset virtausnopeuden vaihtelut.

--”

9. Yhteisön vesipolitiikan puitteista 23.10.2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/60/EY<sup>4</sup> määritellään kestävä kehitys silmällä pitäen vesien hoitoa ja yhteistä suojelua koskevat puitteet, jotka eivät perustu jäsenvaltioiden rajoihin tai kansalliseen politiikkaan vaan hydrologisiin muodostelmiin, toisin sanoen vesistöalueisiin. Terminologian osalta sen 2 artiklassa otetaan käyttöön hyvin teknisiä määritelmiä, kuten määritelmät akviferille tai pohjavesimuodostumalle, koskeva monimutkainen järjestelmä.

#### B Kansallinen oikeus

10. Direktiivi 80/777, joka on korvattu direktiivillä 2009/54, on saatettu osaksi Slovenian lainsäädäntöä erityisesti luontaisista kivennäisvesistä, lähdevesistä ja pöytävesistä annetulla asetuksella.<sup>5</sup> Tämän asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään, että luontainen kivennäisvesi on vettä, joka tiettyjen mikrobiologisten vaatimusten ohella täyttää muun muassa edellytyksen, jonka mukaan sen alkuperän on oltava kaikelta mahdolliselta saastumiselta suojattu maanalainen vesikerrostuma tai -varasto ja sen on tultava esille lähteestä, josta sitä otetaan yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta. Asetuksen 12 §:n 4 momentissa säädetään, että yhdestä ja samasta lähteestä saatava luontainen kivennäisvesi voidaan saattaa markkinoille vain yhdellä kauppanimityksellä.

#### III Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittely unionin tuomioistuimessa

11. Asiakirja-aineistosta ilmenee, että HSR jätti 18.7.2011 ministeriöön hakemuksen, jolla se haki RgS-2/88-nimisestä ulostulopaikasta otettavalle luontaiselle kivennäisvedelle kauppanimityksen ”ROI Roitschocrene” tunnustamista Sloveniassa.

12. Ministeriö hylkäsi hakemuksen 26.2.2012 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että yhdestä ja samasta lähteestä peräisin olevaa luontaista kivennäisvettä voidaan asetuksen 12 §:n 4 momentin sekä direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdan nojalla markkinoida vain yhdellä kauppanimityksellä ja että luontainen kivennäisvesi, joka otetaan samasta akviferista mutta toisesta ulostulopaikasta (nimeltään V-3/66-70) kuin kyseessä oleva vesi, on jo tunnustettu 3.7.2001 tehdyllä päätöksellä luontaiseksi kivennäisvedeksi kauppanimityksellä Donat Mg ja sitä markkinoidaan tällä nimityksellä.

13. HSR nosti l’Upravno sodiščessa (hallintotuomioistuin) kanteen tämän päätöksen kumoamiseksi väittäen yhtäältä, ettei ulostulopaikan RgS-2/88 vesi ole samaa vettä kuin ulostulopaikan V-3/66-70 vesi, sekä toisaalta, että on syytä erottaa toisistaan käsitteet ”lähde” ja ”akviferi”. Kanne hylättiin, minkä vuoksi HSR haki ennakkoratkaisupyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta muutosta vetoamalla erityisesti siihen, että hallintotuomioistuin on tulkinnut virheellisesti direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohtaan sisältyvää ”lähteen” käsitettä.

4 — EYVL L 327, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna 23.4.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/31/EY (EUVL L 140, s. 114; jäljempänä vesipuitteidirektiivi). On aiheellista täsmentää, että tätä direktiiviä on täydennetty pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta 12.12.2006 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2006/118/EY (EUVL L 372, s. 19).

5 — Pravilnik o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Uradni list RS, nro 50/04, 6.5.2004), sellaisena kuin se on muutettuna Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodilla (Uradni list RS, nro 75/05, 9.8.2005; jäljempänä asetus).

14. Vrhovno sodišče (ylimmän oikeusasteen tuomioistuin) täsmentää ennakkoratkaisupyynnön päätöksessään, että ulosottoaikoilla V-3/66-70 ja RgS-2/88 on sama maanalainen vesikerrostuma tai vesivarasto.<sup>6</sup> Se panee lisäksi merkille, että luontainen kivennäisvesi Donat Mg on merkitty Sloveniassa tunnustettujen luontaisten kivennäisvesien luetteloon sekä jäsenvaltioiden tunnustamien luontaisten kivennäisvesien luetteloon<sup>7</sup> ja että lähteen nimeksi on ilmoitettu Dona.<sup>8</sup>

15. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedusteleo, miten olisi tulkittava direktiivin 2009/54 8 artiklassa tarkoitettua ilmausta ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi”. Se huomauttaa, että mainitussa direktiivissä useaan otteeseen käytettyä ilmausta ”lähde” ei ole määritelty direktiivissä. Saman direktiivin liitteeseen I sisältyvän I jakson 1 kohdassa olevaa määritelmää ”luontainen kivennäisvesi” koskevien kielellisten erojen vuoksi tälle ilmaukselle voidaan antaa useita eri tulkintoja. Vrhovno sodišče päätti tässä tilanteessa lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko direktiivin (2009/54) 8 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että ’yhden ja saman lähteen luontaisella kivennäisvedellä’ tarkoitetaan
- a) yhdestä ja samasta ulostulopaikasta saatavaa vettä, mutta ei sen sijaan eri ulostulopaikkojen vesiä, vaikka kyseessä olisikin vesi, jonka lähde olisi saman pohjavesimuodostuman samassa akviferissa, sellaisina kuin ’akviferi’ ja ’pohjavesimuodostuma’ on määritelty [vesipuitedirektiivissä];
  - b) yhdestä ja samasta ulostulopaikasta saatavaa vettä, mutta ei sen sijaan eri ulostulopaikkojen vesiä, vaikka kyseessä olisikin vesi, jonka lähde olisi saman pohjavesimuodostuman samassa akviferissa, sellaisina kuin ’akviferi’ ja ’pohjavesimuodostuma’ on määritelty [vesipuitedirektiivissä], jolloin määritelmässä on otettava huomioon myös olosuhteet, kuten ulostulopaikkojen välinen etäisyys, niiden syvyys, yksittäisen ulostulopaikan veden ominaispiirteet (esimerkiksi kemiallinen ja mikrobiologinen koostumus), ulostulopaikkojen hydraulinen yhteys ja akviferin sulkeutuminen tai avautuminen;
  - c) kaikkea vettä, jonka lähde on saman pohjavesimuodostuman samassa akviferissa, sellaisina kuin ’akviferi’ ja ’pohjavesimuodostuma’ on määritelty [vesipuitedirektiivissä], vaikka vettä saadaan useista maanpäällisistä ulostulopaikoista;
  - d) kaikkea vettä, jonka lähde on saman pohjavesijärjestelmän akviferissa, sellaisina kuin ’akviferi’ ja ’pohjavesimuodostuma’ on määritelty [vesipuitedirektiivissä], vaikka vettä saataisiin useista maanpäällisistä ulostulopaikoista, jolloin määritelmässä on otettava huomioon myös olosuhteet, kuten ulostulopaikkojen välinen etäisyys, niiden syvyys, yksittäisen ulostulopaikan veden ominaispiirteet (esimerkiksi kemiallinen ja mikrobiologinen koostumus), ulostulopaikkojen hydraulinen yhteys ja akviferin sulkeutuminen tai avautuminen?

6 — Kuten HSR:n huomautuksista ilmenee, HSR ottaa luontaista kivennäisvettä ulosottoaikaista RgS-2/88 274 metrin syvyydestä alkaen. Yhtiö Droga Kolinska d.d. (jäljempänä Droga Kolinska) puolestaan ottaa 606 metrin syvyydestä kivennäisvettä ulosottoaikaista Donat Mg V-3/66-70. Ulosottoaikat ovat yli viiden kilometrin päässä toisistaan.

7 — Ks. EUVL 2013, C 95, s. 38.

8 — Asiakirja-aineistosta ilmenee, että ministeriö tunnusti 3.7.2001 tekemällään päätöksellä ulosottoaikoista RgS-2/88 ja V-3/66-70 otettavan veden luontaiseksi kivennäisvedeksi kauppanimityksellä Donat Mg, vaikka Droga Kolinskalla, yhtiöllä, jonka hyväksi päätös tehtiin, ei ole lupaa käyttää ulosottoaikaista RgS-2/88 otettavaa vettä, koska tämä lupa kuuluu HSR:lle 14.2.2008 tehdyn päätöksen nojalla. Droga Kolinska ei siten voi markkinoida kyseistä vettä kauppanimityksellä Donat Mg.

- 2) Mikäli yhteenkään ensimmäisessä kysymyksessä esitettyyn ratkaisuehdotukseen ei ole mahdollista antaa myöntävää vastausta, onko käsitteen 'yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi' tulkinnan perustuttava olosuhteisiin, kuten ulostulopaikkojen väliseen etäisyyteen, niiden syvyyteen, yksittäisen ulostulopaikan veden ominaispiirteisiin, ulostulopaikkojen hydrauliseen yhteyteen ja akviferin avautumiseen tai sulkeutumiseen?"

16. Ennakkoratkaisupyynnöksi kirjattiin saapuneeksi unionin tuomioistuimeen 25.4.2014. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet HSR, Slovenian, Tšekin ja Kreikan hallitukset sekä Euroopan komissio. HSR, Slovenian ja Kreikan hallitukset sekä komissio osallistuivat 4.3.2015 pidettyyn istuntoon.

#### IV Asian tarkastelu

##### A Ennakkoratkaisukysymysten käsittely

17. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustele kysymyksillään unionin tuomioistuimelta direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdassa säädetyn kiellon tulkintaa. Sen mukaan "yhden ja saman lähteen luontaisen kivennäisveden" markkinointi useammalla kuin yhdellä kaupanimityksellä on kielletty. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on esittänyt kysymykset tulkinnallisten vaihtoehtojen muodossa, mutta on syytä korostaa, että kaikissa kysymyksissä keskitytään yhteen ja samaan käsitteeseen. Ehdotankin kaikkien käsiteltävässä asiassa kirjallisia huomautuksia esittäneiden asianosaisten tavoin, että näitä kysymyksiä käsiteltäisiin niiden rakenteesta huolimatta yhdessä.

##### B Luontaisen kivennäisveden sääntely unionin oikeudessa

18. Asiakirja-aineistosta ilmenee, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen havaitsema oleellinen ongelma liittyy siihen, ettei direktiivissä 2009/54 säädetä "lähteen" käsitteen määritelmästä ja että sitä voidaan siten tulkita useilla tavoilla. Jos pääasiallisena tavoitteena on kuluttajien harhaanjohtamisen estäminen, käsite "yksi ja sama lähde" olisi rajattava käsitteeseen "yksi ja sama ulosottopaikka" Vain samasta ulosottopaikasta otettava vesi, jolla on sama kemiallinen ja mikrobiologinen koostumus, kuuluisi siten tämän ilmauksen piiriin. Jos sitä vastoin omaksutaan laaja tulkinta, olisi katsottava, että käsite "yksi ja sama lähde" kattaa useista esilletulopaikoista otettavan veden, jolla on kuitenkin vesipuitedirektiivissä tarkoitettu yhteinen akviferi.<sup>9</sup>

19. Tästä on aiheellista rajata ensiksi kyseisen tulkinnan laajuus.

9 — Vesipuitedirektiivin 2 artiklan 11 alakohdassa akviferi määritellään niin, että sillä tarkoitetaan "riittävän huokoista ja läpäisevää maa- tai kallioperämuodostumaa tai kerrosta, joka mahdollistaa joko merkittävän pohjaveden virtauksen tai merkittävän pohjavedenoton". Vesipuitedirektiivin 2 artiklan 12 alakohdan mukaan käsitteellä "pohjavesimuodostuma" tarkoitetaan "yhtenäisenä vesimassana akviferiin tai akvifereihin varastoitunutta pohjavettä".

20. On syytä muistaa, että pullotetun veden markkinoinnin yhdenmukaistaminen oli erityisen pitkä ja mutkikas prosessi sisämarkkinoilla. Jäsenvaltioiden välinen keskeinen ristiriita kiteytyi mielipide-eroon juuri luontaisen kivennäisveden käsitteestä.<sup>10</sup> Vaikka elintarvike- ja juoma-alaa koskevan lainsäädännön lähentäminen oli esillä jo 1950-luvun lopulla, kivennäisvesien hyödyntämisen ja markkinoinnin yhdenmukaistamiseen tähtäävä direktiivi annettiin vasta 1980.<sup>11</sup> Sama kädenvääntö konkretisoitui kansainvälisellä tasolla Codex alimentariuksen antamisen yhteydessä käytyyn väittelyyn.<sup>12</sup>

21. Direktiivi 80/777 koski elintarvikkeiden hyödyntämistä ja markkinoille saattamista ja siinä pääpaino oli tarpeella suojella kuluttajia saastumisen riskeiltä, sillä kyseessä oli kansanterveyden suojeleminen. Toisaalta direktiivillä turvattiin kuluttajan oikeudet varmistamalla, että pullottamalla vesi lähteellä ja sulkemalla pullo asianmukaisesti neste säilyttää ne ominaisuudet, joiden perusteella se on hyväksytty kivennäisvedeksi.<sup>13</sup> Direktiiviä 80/777 seuranneessa direktiivissä 2009/54 siis toistetaan päälinjoiltaan samat suuntaviivat.

22. EY 95 artiklan (SEUT 114 artikla) nojalla annettu direktiivi 2009/54 liittyy sellaisten lainsäädäntöjen lähentämiseen, joiden tavoitteena on sisämarkkinoiden luominen ja toiminta elintarvikkeiden alalla.<sup>14</sup> Direktiivin tulkinnan kannalta keskeistä tekijää on haettava sen johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta, jonka mukaan kaikkien luontaisia kivennäisvesiä koskevien säännösten ensisijaisena tarkoituksena olisi oltava kuluttajien terveyden suojeleminen, kuluttajien harhaanjohtamisen estäminen ja rehellisen kaupankäynnin varmistaminen. Kuten Kreikan hallitus korostaa, tämä perustelukappale on lisätty direktiivin 2009/54 tarkoitukseen (ratio legis) direktiivin 80/777 uudelleenlaadinnan yhteydessä.

23. Pitää tosin paikkansa, että juomaveden ja erityisesti pullotetun veden problematiikalle on tyypillistä poikkitieteellinen lainsäädäntö. Sitä säännellään monin eri säädöksin, joiden joukossa on muun muassa ihmisten käyttöön tarkoitettujen veden laadusta annettu direktiivi,<sup>15</sup> kansanterveydelle mahdollisesti vaarallisista luontaisten kivennäisvesien ainesosista annettu direktiivi<sup>16</sup> sekä lääkinnällisten vesien käsitteen käyttöön otettava direktiivi.<sup>17</sup> Direktiivi 2009/54 sisältää etenkin pakkausmerkintöjä koskevia täydennysosia ja poikkeuksia suhteessa elintarvikkeiden pakkausmerkintöjen sääntelyä koskeviin yleisiin sääntöihin.<sup>18</sup>

10 — Kyse oli siten ”latinalaisesta” mallista, jossa luokitusta koskevassa valtion toiminnassa nojaututaan tieteelliseen asiantuntemukseen ja jossa tuotteiden markkinoille saattaminen edellyttää ennakkolupaa. Saksan mallin mukaan yritykset toimivat alakohtaisten sopimusten nojalla ainoastaan tuotteiden kemiallisen koostumuksen (mineralisoinnin aste) perusteella. Brittiläisen mallin mukaan lähinnä kuluttaja on sitä vastoin se, jonka tehtävänä on valita markkinoilla olevista hyvin erilaisista tuotteista paras. Ks. tästä Marty, N., ”La construction d’un marché européen des eaux embouteillées: enjeux, acteurs et déroulement des négociations de la directive 80/777 sur les eaux minérales (années 1950-années 1980)”, *Revue d’histoire de l’intégration européenne*, osa 19, 2013, nro 2, s. 227–242.

11 — Ks. yksityiskohtaisesta historiallisesta kuvauksesta edellä mainittu teos Marty, N.

12 — Doussin, J.-P., *Les eaux minérales dans le Codex alimentarius – Un choc des cultures* –, *Annales des Mines*, toukokuu 1998, s. 30. YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) sekä Maailman terveysjärjestön (WHO) vuonna 1963 perustama Codex alimentarius -komissio laatii kansainvälisiä yhdenmukaistettuja elintarvikealan normeja, suuntaviivoja ja standardeja, joilla pyritään suojelemaan kuluttajien terveyttä ja varmistamaan oikeudenmukaiset käytännöt kansainvälisessä elintarvikekaupassa. Ks. internetosoite <http://www.codexalimentarius.org/codex-home/fr/>.

13 — Direktiivi 80/777 annettiin juuri kivennäisvesien kaupan esteiden poistamiseksi sekä yhteismarkkinoiden toiminnan helpottamiseksi. Ks. julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin ratkaisuehdotus asiassa C-463/01, komissio v. Saksa (EU:C:2004:290, ratkaisuehdotuksen 56 kohta).

14 — On syytä huomata, että elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1924/2006 (EUVL L 404, s. 9, oikaisu EUVL 2007, L 12, s. 3) 1 artiklan mukaan tätä asetusta sovelletaan rajoittamatta direktiivin 80/777 säännösten soveltamista. Näiden kahden säädöksen välinen yhteys on yksi niistä oikeudellisista kysymyksistä, jotka on esitetty unionin tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa Neptune Distribution (C-157/14).

15 — Juomaveden laadusta 15.7.1980 annettu neuvoston direktiivi 80/778/ETY (EYVL L 229, s. 11), joka on kumottu ja muutettu ihmisten käyttöön tarkoitettujen veden laadusta 3.11.1998 annetulla neuvoston direktiivillä 98/83/ETY (EUVL L 330, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna.

16 — Luontaisten kivennäisvesien ainesosien luettelon, enimmäispitoisuuksien ja pakkausmerkintöjen antamisesta sekä luontaisten kivennäisvesien ja lähdevesien otsonilla rikastetulla ilmalla tapahtuvaa käsittelyä koskevista edellytyksistä 16.5.2003 annettu komission direktiivi 2003/40/ETY (EUVL L 126, s. 34).

17 — Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä 6.11.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/ETY (EYVL L 311, s. 67).

18 — Elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.3.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/13/ETY (EUVL L 109, s. 29). Ks. direktiivin 2009/54 johdanto-osan kahdeksas perustelukappale.

24. Kun otetaan kuitenkin huomioon tavoitteiden ja sääntelyn kohteiden väliset erot, se, ettei ilmaukselle ”lähde” ole annettu direktiivissä 2009/54 lakisäätöistä määritelmää, ei minusta kuitenkaan näytä edellyttävän vesipuitedirektiiviin sisältyvien määritelmien ristikkäistä käyttöä. Tällainen valinta voisi merkitä jopa oikeudellista virhettä.

25. On näet niin, kuten unionin tuomioistuin on jo aiemmin korostanut, että vesipuitedirektiivi on EY 175 artiklan (josta on tullut SEUT 192 artikla) 1 kohdan nojalla annettu puitedirektiivi. Siinä vahvistetaan yhteiset periaatteet ja yleiset toimintapuitteet vesien suojelemiseksi sekä varmistetaan yleisten periaatteiden ja rakenteiden, jotka mahdollistavat vesien suojelun ja ekologisesti kestävä käytön Euroopan unionissa, koordinointi, yhdentäminen ja kehittäminen pidemmällä aikavälillä.<sup>19</sup> Vesipuitedirektiivillä ei kuitenkaan pyritä jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen täydelliseen yhtenäistämiseen vesialalla.<sup>20</sup> Sen johdanto-osan 19 perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivillä pyritään unionin vesiympäristön säilyttämiseen ja parantamiseen. Tämä ekologinen tavoite kohdistuu lähinnä veden laatuun.<sup>21</sup>

26. Ei tosin voida sulkea pois sitä, että useista direktiiveistä lähtöisin olevissa ilmauksissa määritellään todellisuudessa samaa luonnonilmiötä siten, että akviferilla, maanalaisella vesikerrostumalla tai vesivarastolla pyritään kullakin luonnehtimaan veden maanalaista kertymätyyppiä. Näiden käsitteiden välisen yhteyden epämääräisyys puhuu kuitenkin sitä vastaan, että vesipuitedirektiivin teknisiin käsitteisiin voitaisiin viitata suoraan direktiiviä 2009/54 tulkittaessa.

27. Korostan vielä, että pääasiassa esille nostetut kysymykset, jotka koskevat luontaisen kivennäisveden ottamista koskevien lupien myöntämiseen liittyviä kansallisten viranomaisten käytäntöjä, eivät ole merkityksellisiä pyydetyin tulkinnan kannalta siinä mielessä, että ne eivät voi vaikuttaa juuri direktiivin 2009/54/EY 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua käsitteeseen ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi” tulkintaan.

28. Direktiivin 2009/54/EY 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava juuri edellä mainittujen toteamusten perusteella.

*C Direktiivin 2009/54 8 artiklassa tarkoitettu käsite ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi”*

1. Kyseessä olevassa tulkinnassa omaksuttava lähestymistapa

29. Direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdan mukaan yhden ja saman lähteen luontaisen kivennäisveden markkinointi useammalla kuin yhdellä kauppanimityksellä on kielletty. On mielenkiintoista huomata, ettei direktiivin 2009/54 8 artiklaan ole tehty muutoksia suhteessa komission vuonna 1970 esittämään ehdotukseen direktiiviksi 80/777.<sup>22</sup> Kyse on siis samalla sekä vakiintuneesta että ytimekkäästä säännöksestä.

30. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin niin, että unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen ulottuvuuden määrittelyssä on otettava huomioon samalla sekä sen sanamuoto, asiayhteys ja päämäärä, ja myös sen syntyhistoriasta voi ilmetä sen tulkinnan kannalta merkityksellisiä seikkoja.<sup>23</sup>

19 — Ks. juuri vesipuitedirektiivin kohteen moninaisuudesta ratkaisuehdotukseni asiassa Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13).

20 — Tuomio komissio v. Luxemburg (C-32/05, EU:C:2006:749, 41 kohta).

21 — Tuomio komissio v. Saksa (C-525/12, EU:C:2014:2202, 51 kohta).

22 — EYVL 1970, C 69, s. 14.

23 — Ks. erityisesti tuomio Inuit Tapiriit Kanatami ym. v. parlamentti ja neuvosto (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31. Panen merkille tästä, että käsiteltävässä tapauksessa ilmauksen ”yksi ja sama lähde” tulkinta aiheuttaa erityisen jännitteen yhtäältä kivennäisveden objektiivisten ominaisuuksien ja toisaalta veden kulkeutumiseen maaperää kohti liittyvien hydrologisten ominaispiirteiden välillä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta erityisesti juuri ulostulopaikkojen välisen etäisyyden, veden erityisominaisuuden, ulostulopaikkojen hydraulisen yhteyden sekä ulostulopaikkojen syvyyden merkityksellisyydestä. Unionin tuomioistuimelle toimitettuun asiakirja-aineistoon sisältyy useita näiden näkökohtien vertailemiseksi esitettyjä kannanottoja. Erityisesti HSR painottaa, että lähde ja akviferi ovat eri käsitteitä.

32. Tällainen tekninen vertailu tekee mielestäni pyydetystä tulkinnasta tarpeettoman epämääräisen. Direktiivin 2009/54 8 artiklan sisällön selkiyttämiseksi aion omalta osaltani lähteä mainitun direktiivin keskeisestä käsitteestä eli luontaisen kivennäisveden käsitteestä yhdessä tämän direktiivin olennaisen tärkeän kuluttajien suojelua koskevan tavoitteen kanssa. Tämän lähtökohdan avulla on mahdollista todeta, että hydrologisten seikkojen merkitystä voidaan pitää täydentävänä tulkittaessa käsitettä ”yksi ja sama lähde”.

## 2. Luontaisen kivennäisveden käsite kuluttajien suojelua koskevan tavoitteen valossa

33. Unionin lainsäätäjä on tarkoittanut direktiivin 2009/54 liitteessä I olevan I jakson 1 kohdan mukaan ilmauksella ”luontainen kivennäisvesi” ”mikrobiologisesti terveellistä vettä,<sup>[24]</sup> jonka *alkuperä* on maanalainen vesikerrostuma tai -varasto ja joka *tulee esille* lähteestä, josta sitä otetaan yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta”. Kyseisessä määritelmässä viitataan siis kumulatiivisesti kahteen tasoon eli yhtäältä luontaisen kivennäisveden alkuperään ja toisaalta veden esilletulopaikkaan. Toisaalta mainitun 1 kohdan mukaan luontainen kivennäisvesi on selvästi erotettavissa tavallisesta juomavedestä ominaispiirteiltään ja alkuperäiseltä puhtaudeltaan.

34. Tämä määritelmä ei ole kuitenkaan täysin selvä ”lähteen” käsitteen tulkinnan kannalta, etenkin kun sitä verrataan muihin kieliversioihin,<sup>25</sup> kuten muun muassa niihin, joissa veden alkuperän ja esilletulon käsitteitä ei ole näin erotettu, kuten sloveniankielisessä versiossa.<sup>26</sup>

35. Unionin säädöksen erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen säännösten systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on.<sup>27</sup>

36. Kuten olen tästä jo todennut, lainsäätäjä antaa erityisen aseman kuluttajien suojelulle. Tämä tarkoitus näkyy direktiivissä 2009/54 usealla tasolla. Ensin tämä näkyy direktiivin nivoutumisena osaksi luontaisten kivennäisvesien vapaan liikkuvuuden tavoitetta, kun siinä vaaditaan säätämään yhteisistä säännöistä, joita sovelletaan mikrobiologian osalta vaadittuihin edellytyksiin, joiden perustella vesi voidaan luokitella luontaiseksi kivennäisvedeksi, sekä säätämään tunnustamisjärjestelmästä, jossa jäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen tunnustaa direktiivin säännökset täyttävän veden. Toiseksi tämä näkyy direktiivin 2009/54 liittymisenä kuluttajien terveyden suojelua koskevaan tavoitteeseen, kun siinä säädetään kivennäisveden analyttistä koostumusta koskevaan mainintaan liittyvistä vaatimuksista yhdessä pakkausmerkintöihin yleensä liittyvien vaatimusten kanssa.<sup>28</sup> Tältä osin

24 — Direktiivin 2009/54 5 artiklan mukaan; tässä artiklassa ilmoitetaan yhdessä saman direktiivin liitteessä I olevan III jakson kanssa luontaisen kivennäisveden mikro-organismien kokonaispesäkeluku.

25 — Eglanniksi: ”*originating* in an underground water table or deposit and *emerging* from a spring tapped at one or more natural or bore exits”; italiaksi: ”un’acqua microbiologicamente pura, la quale abbia *per origine* una falda o un giacimento sotterranei e *provenga* da una sorgente con una o più emergenze naturali o perforate” sekä suomeksi: ”vettä, jonka *alkuperä* on maanalainen vesikerrostuma tai -varasto ja joka *tulee esille* lähteestä, josta sitä otetaan yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta”.

26 — Saksaksi: ”das seinen Ursprung in einem unterirdischen Quellvorkommen hat und aus einer oder mehreren natürlichen oder künstlich erschlossenen Quellen gewonnen wird”; puolaksi: ”pochodząca ze złoza podziemnego lub poziomu wodonośnego i wydobywaną z tych źródeł jednym lub kilkoma ujęciami naturalnymi lub wierconymi” sekä sloveniaiksi: ”ki ima svoj izvor v podzemnem vodnem viru in izteka ali se črpa na izviro iz enega ali več naravnih iztokov ali vrtin”.

27 — Ks. mm. tuomio Eleftheri tileorasi ja Giannikos (C-52/10, EU:C:2011:374, 23 ja 24 kohta).

28 — Ks. direktiivin 2009/54 johdanto-osan kahdeksas perustelukappale sekä siihen sisältyvä viittaus direktiiviin 2000/13.



direktiivissä säädetään myös kiireellisistä toimenpiteistä, joiden avulla voidaan reagoida kansanterveyden riskeihin. Kolmanneksi tämä tarkoitus näkyy direktiivin 2009/54 nivoutumisena tavoitteeseen varmistaa rehellinen kaupankäynti ja estää kuluttajien harhaanjohtaminen,<sup>29</sup> kun siinä vaaditaan kivennäisveden yhden ja saman alkuperän tunnistamista, mikä näkyy sen 8 artiklan 2 kohtaan sisältyvänä kieltona.

37. Korostan, että kokonaisvaltaisesti katsoen direktiivin 2009/54 8 artiklassa keskitytään kaupanimityksen problematiikkaan veden maantieteellisen alkuperän ilmoittamisen merkityksessä. Siten mainitun direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa täsmennetään muun muassa, että seudun nimi saa esiintyä kaupanimityksen sanamuodossa, jos se viittaa kivennäisveteen, jonka lähdettä hyödynnetään kaupanimityksessä mainitussa paikassa. Saman logiikan mukaan tämän artiklan 2 kohdassa kielletään yhden ja saman lähteen veden markkinointi useammalla kuin yhdellä kaupanimityksellä. Direktiivin 2009/54 8 artiklan 3 kohdassa puolestaan painotetaan luontaisen kivennäisveden lähteen ja hyödyntämispaikan asianmukaista yksilöimistä pakkausmerkintöjen ja mainonnan yhteydessä.

38. Toisin siis kuin tavaramerkkien alan sääntelyllä, jonka mukaan samasta tuotteesta on täysin luvallista käyttää useita tavaramerkkejä, direktiivin 2009/54 8 artiklalla pyritään mahdollistamaan lähteen ja maantieteellisen alkuperän yksiselitteinen yksilöinti, sellaisina kuin ne käyvät ilmi luontaisen kivennäisveden kaupanimityksestä.

39. Kaiken kaikkiaan on siis keskeisen tärkeää, että veden analyttinen koostumus täyttää direktiivin 2009/54 vaatimukset ja on kuluttajien tiedossa; näiden on kaupanimityksestä ja/tai pakkausmerkinnöistä voitava selvittää veden maantieteellistä alkuperää koskevat tiedot.

40. Kuten mainitusta direktiivistä näet ilmenee, kivennäisvesi on vettä, joka virtaa lähteessä tai otetaan lähteellä ja jonka koostumuksen, lämpötilan ja muiden olennaisten ominaisuuksien on pysyttävä vakioina luontaisten vaihtelujen puitteissa. Kuten Tšekin tasavallan hallitus korostaa, direktiivin 2009/54 johdanto-osan viidennen perustelukappaleen tavoitteita ei saavuteta, jos mineraalivettä, jolla on samat ominaisuudet mutta joka otetaan useista ulostulopaikoista, markkinoidaan eri kaupanimityksillä.

41. Näin ollen käsite ”luontainen kivennäisvesi” tulkittuna yhdessä direktiivin 2009/54 johdanto-osan viidennen perustelukappaleen kanssa johtaa toteamukseen, että lainsäätäjän tavoite saavutetaan, kun direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdan käsitteen ”yksi ja sama lähde” määritelmä rajoittuu luontaisen kivennäisveden ottopaikan tasoon, toisin sanoen direktiivin 2009/54 liitteessä I olevassa 1 kohdassa tarkoitettuun veden *esilletulopaikkaan*.

3. Hydrologisten seikkojen asema käsitteen ”yksi ja sama lähde” määrittelyssä

42. Seuraavaksi on tarpeen tarkastella joitakin teknisiä näkökohtia, jotta direktiivin 2009/54 8 artiklan 2 kohdan ulottuvuutta voidaan selvittää paremmin. Siksi on hyödyllistä viitata Agence française de sécurité sanitaire de l'alimentationin (Ranskan elintarviketurvallisuusvirasto, jäljempänä AFSSA)<sup>30</sup> raporttiin, johon komissio viittaa kirjallisissa huomautuksissaan. Raportista käy ilmi hydrologian osalta, että kaikki luontaiset kivennäisvedet ovat peräisin pitkän ajan kuluessa maan

29 — Tämä kuluttajien suojelua ja rehellistä kaupankäyntiä painottava lähestymistapa käy ilmi myös direktiivin 2009/54 johdanto-osan yhdeksännestä perustelukappaleesta, kun sitä luetaan yhdessä mainitun direktiivin 7 artiklan 2 kohdan kanssa; nämä koskevat takeita kuluttajille annettavista tiedoista kivennäisveden koostumuksesta.

30 — AFSSA on julkinen laitos, joka perustettiin vuonna 1999 hullun lehmän taudin johdosta. Viraston pääasiallisena tehtävänä oli arvioida kaikkien elintarvikkeiden, myös veden, aiheuttamia terveyteen ja ravitsemukseen liittyviä riskejä. Virastosta tuli heinäkuussa 2010 Agence nationale chargée de la sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail (ravitsemukseen, ympäristöön ja työhön liittyvästä terveysturvasta vastaava kansallinen virasto, ANSES). Ks. toukokuussa 2008 annetut luontaisten kivennäisvesien arviointia terveysturvan valossa (AFSSA) koskevat suuntaviivat, joihin voi tutustua internetosoitteessa <https://www.anses.fr/sites/default/files/documents/EAUX-Ra-EauxMinerales.pdf>.

alta pintaan palautuneen meteorisen veden<sup>31</sup> suotautumisesta.<sup>32</sup> Pohjavesi laskeutuu painovoiman avulla vertikaalisen läpäisyn estävään esteeseen asti<sup>33</sup> ja keräytyy maapohjan huokosiin ja halkeamiin (akviferit),<sup>34</sup> joista ne virtaavat sivusuunnassa. Kun akviferin kyllästeisessä osassa oleva hydraulinen paine on suurempi kuin mahdollisten esiintulopaikkojen paine, maanalainen vesi vuotaa luontaisista purkautumisaukoista, joita *lähteet* ovat. Mainitussa raportissa vertaillaan toisiinsa myös vesivaraston<sup>35</sup> ja akviferisysteemin<sup>36</sup> käsitteitä vesien geologisen rakenteen määrittelemiseksi.

43. Käsitteen ”yksi ja sama lähde” tulkinnessa, sellaisena kuin olen edellä ehdottanut, on nähdäkseni ratkaisevaa yhtäältä toteamus siitä, että ”luontaisten kivennäisvesien ulostulopaikan taustalla olevat hydrologiset tilanteet ovat moninaiset ja usein hyvin mutkikkaat”,<sup>37</sup> ja toisaalta vahvistus siitä, että luontaisia purkautumisaukoja, joita luontaisen kivennäisveden lähteet ovat, on runsaasti verrattuna näiden vesien sivusuuntaisen maanalaisen kertymän tuloksena syntyneisiin kerroksiin.

44. Katson julkisasiamies Elmerin, joka on ottanut asiassa *Badische Erfrischungs Getränke* kantaa kivennäisveden määritelmään,<sup>38</sup> tavoin, että ”lähteen” käsitteen määritelmän puuttuminen paljastaa lainsäätäjän aikomuksen. Jos näet lainsäätäjä olisi ensisijaisesti halunnut asettaa käsitteen ”lähde” edellytykseksi hydrologiset ominaisuudet, kuten vesikerrostumien, vesivarastojen tai ulostulopaikkojen rakenteen, olisi ollut loogista antaa käsitteelle määrätty sisältö. Ilmauksen ”lähde” käyttö direktiivissä 2009/54 kuitenkin vahvistaa, että tällä käsitteellä viitataan pikemminkin kivennäisveden moniin joko luontaisiin tai porattuihin ulostulomuotoihin.<sup>39</sup> Geologinen rakenne on sitä vastoin olennaisen tärkeä tekijä itse luontaisen kivennäisveden ja sen ominaisuuksien tunnistamisen kannalta.

45. Tästä syystä merkityksellinen seikka ”yhden ja saman lähteen” määrittelyssä on kaikesta huolimatta luontaisen kivennäisveden samanlaisuus riippumatta maaperän, josta vesi otetaan, hydrologisesta rakenteesta.

46. Luontaiset kivennäisvedet näet määritellään suhteessa niiden kemialliseen koostumukseen, jollain niillä on tietty tunnistettu alkuperä (tämän perusteella ne erotetaan käsittelyllä juomakelpoiseksi tehdyistä vesistä, joilla on täysin sama kemiallinen koostumus).<sup>40</sup> Kuluttajan kannalta on näin ollen tärkeää, että samalla kauppanimityksellä tarkoitetaan samaa luontaista kivennäisvettä. Tästä näkökulmasta katsottuna maanalaisen vesikerrostuman, vesivaraston tai akviferin hydrologiseen rakenteeseen tieteellisessä mielessä liittyvä peruste ei sinänsä ole ratkaiseva, koska veden geologinen kulkeutuminen maan pintaa kohti on se tekijä, joka vaikuttaa sen koostumukseen. Näin ollen direktiivissä 2009/54 tarkoitettu ”lähteen” käsite tarkoittaa yhtä tai useaa, myös porattua, luontaista ulostulopaikkaa, josta virtaa samaa vettä direktiivin 2009/54 liitteessä I tarkoitettulla tavalla.

31 — ”Meteorisen veden” määritelmä on hydrologinen termi, jolla tarkoitetaan sateista peräisin olevaa maaperässä (geologisessa mittakaavassa) pitkään ollutta vettä. Meteorinen vesi muodostuu pääasiassa pohjavedestä, ja veden muulla alkuperällä ei ole tärkeää merkitystä hydrologisessa kierrossa. Tarkempia tietoja löytyy seuraavasta internetosoitteesta: <http://www.aquaportal.com/definition-12538-eau-meteorique.htmlxzz3QIVmcJAt>.

32 — Meteorinen vesi suotautuu syvällä tiettyjen huokoisten kivien (hiekkia tai hiekkakivi) ”pienen” läpäisevyyden sekä sellaisten suurten kivien ”suuren” läpäisevyyden ansiosta, jotka eivät läpäise vettä mutta jotka halkeavat tai murtuvat. Ks. edellä mainittu AFSSA:n raportti.

33 — Termillä tarkoitetaan läpäisemätöntä kerrosta tai halkeamien tai murtumien sulkeutumista.

34 — Termin tieteellisessä merkityksessä.

35 — Vesivarasto staattisena käsitteenä sanakirjan määritelmän mukaan: kiinteän tai nestemäisen kivennäisaineen luontainen kertyminen. AFSSA:n raportissa ei suositella tämän termin käyttöä pohjavesien yhteydessä vaan suosittaa sen korvaamista ilmauksella ”akviferisysteemi”. Ks. edellä mainittu AFSSA:n raportti, s. 66.

36 — Akviferisysteemillä termin tieteellisessä merkityksessä tarkoitetaan AFSSA:n raportin mukaan sekä erityistä geologista rakennetta etenkin maanalaisena syklinä että dynaamista prosessia siinä mielessä, että se kattaa veden virtauksen, mukaan lukien virtausta koskeva järjestelmä, olosuhteet, rajoitukset sekä alkuperäiset ja lopulliset olosuhteet. Em. AFSSA:n raportti, s. 15, I kohta.

37 — Em. AFSSA:n raportti, s. 15, I kohta.

38 — C-17/96, EU:C:1997:244, ratkaisuehdotuksen 16 ja 17 kohta.

39 — Ks. direktiivin 2009/54 8 artiklan 3 kohta, jonka mukaan käsitteitä ”lähde” ja ”hyödyntämispaikka” käytetään rinnakkain; ks. lähteiden hyödyntämisestä saman direktiivin 3 artikla; ks. lähteen suojaamisesta myös tämän direktiivin 5 artikla; ks. lisäksi direktiivin 2009/54 liitteessä II olevan 2 kohdan d alakohta.

40 — Ks. kolmentyyppisen pullotetun veden eli käsittelyllä juomakelpoiseksi tehdyn veden, luontaisen kivennäisveden ja lähdeveden osalta erittely, joka on luettavissa seuraavassa internetosoitteessa: <https://www.anses.fr/fr/content/eaux-conditionn%C3%A9es>.

47. Muistutan kuitenkin, että direktiivissä 2009/54 tarkoitettua luontaista kivennäisvettä on hyödynnettävä käsittelemättömänä sellaisena kuin se esiintyy ottopaikassa, paitsi jos on kyse pysymättömien ja haitallisten ainesosien erottamisesta.<sup>41</sup> Lisäksi direktiivin 2009/54 liitteessä I olevan I jakson 3 kohdassa täsmennetään, että ”luontaisen kivennäisveden koostumuksen, lämpötilan ja muiden olennaisten ominaisuuksien on pysyttävä vakioina luontaisten vaihtelujen puitteissa; niihin eivät saa vaikuttaa etenkin mahdolliset virtausnopeuden vaihtelut”. Tämä toteamus tukee sitä paitsi näkemystä, jonka mukaan veden koostumus, ei sen geologisen ulostulopaikan rakenne, on ensisijaisessa asemassa kuluttajien suojelua koskevan tavoitteen turvaamiseksi.

48. Haluaisin lisäksi korostaa, että se, että vesi on peräisin samasta maanalaisesta vesikerrostumasta tai vesivarastosta, on välttämätön muttei riittävä edellytys sille, että vettä voidaan pitää samana luontaisena kivennäisvetenä. Siten kemiallisesti samanlaiset vedet, joilla on eri hydraulinen ja geologinen alkuperä, eivät ole samaa luontaista kivennäisvettä.

49. Kaiken edellä esitetyn perusteella katson, että direktiivin 2009/54/EY 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla ilmauksella ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi” tarkoitetaan vettä, joka tulee esille yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta ja jonka alkuperä on sama maanalainen vesikerrostuma tai vesivarasto, jos tällä vedellä on samat ominaisuudet, jotka pysyvät vakioina kaikissa näissä luontaisissa tai poratuissa ulostulopaikoissa luontaisten vaihtelujen puitteissa. Useista luontaisista tai poratuista ulostulopaikoista esille tulevan kivennäisveden, jolla on sama vesikerrostuma tai vesivarasto mutta jonka analyttiset ominaisuudet eivät ole identtiset direktiivin 2009/54 liitteen I perusteiden valossa, ei sitä vastoin voida katsoa olevan peräisin yhdestä ja samasta lähteestä.

## V Ratkaisuehdotus

50. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Vrhovno sodiščen esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

Luontaisten kivennäisvesien hyödyntämisestä ja markkinoille saattamisesta 18.6.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/54/EY 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla ilmauksella ”yhden ja saman lähteen luontainen kivennäisvesi” tarkoitetaan vettä, joka tulee esille yhden tai useamman luontaisen tai poratun ulostulopaikan kautta ja jonka alkuperä on sama maanalainen vesikerrostuma tai vesivarasto, jos tällä vedellä on samat ominaisuudet, jotka pysyvät vakioina kaikissa näissä luontaisissa tai poratuissa ulostulopaikoissa luontaisten vaihtelujen puitteissa.

41 — Ks. direktiivin 2009/54 4 artikla.